

Сектор информационни и телекомуникационни технологии във Великобритания и възможности за българския бизнес

I. Преглед на състоянието на сектора

Информационните и телекомуникационни технологии (ИКТ) във Великобритания имат значителен принос към БВП на страната от 149 млрд. лири или 8%. Секторът е сред най-бързо развиващите се в страната като бележи ръст от 7,9% през 2018 г. и от 30% спрямо 2010 г.

В ИКТ индустрията са заети най-голям брой специалисти. През 2019 г. те достигат до 2,9 млн, което представлява ръст от 40% спрямо 2017 г. За сравнение в другите сфери на услугите са заети съответно 1,9 млн. в строителството, 1,3 млн. в туризма и 1,2 млн. във финансовите услуги.

Най-голям брой чуждестранните инвестиции в страната са привлечени от ИКТ сектора. През 2019 г. размерът на инвестициите бележи рекорд и достига до 10,1 млрд. британски лири, което нарежда Великобритания на трето място в света след САЩ и Китай. Почти половината от инвестициите са с произход САЩ и азиатските страни. Най-голям поток от инвестиции е привлечен от гр. Лондон – 6,8 млрд британски лири. За сравнение гр. Берлин е на второ място с 3,5 млрд лири, а гр. Париж е на трето с 2,4 млрд. лири.

Развитие на отделните подсектори на ИКТ отрасъла във Великобритания

Подсектор	% от общия отрасъл
Компютърно програмиране и софтуеър	36,7
Телекомуникации	24,6
Информационни услуги	7,0
Производство на електроника и компютри	3,8
Услуги и поддръжка на компютърно оборудване	3,3

Секторът е обезпечен от високо технологична инфраструктура. В страната притежателите на мобилни телефонни устройства са над 86%, а интернет потребителите обхващат 96% от населението.

Най-големи приходи се генерират от предоставяне на услуги във финансовите технологии. Инвестициите в тази област също са най-големи по размер и достигат до 4 млрд. лири. Напредъкът им е неразривно свързан с водещата роля на Великобритания в областта на финансовите услуги като цяло (втори по размер пазар в света). Други предпоставки за налагането на Великобритания като лидер е наличието на благоприятна регулаторна среда както и на тенденцията за бързо усвояване на новите технологии от страна на бизнеса. В тази област са регистрирани 1600 фирми с над 76 500 служители като 42% от тях са чужденци.

Електронната търговия във Великобритания е изключително добре развита благодарение на технологичните и логистични нововъведения. През м. март 2020 г. 21% от търговията на дребно във Великобритания е извършена онлайн като секторът генерира над 200 млрд. лири годишно и допринася с 8% към БВП на страната.

Съществен растеж се отчита и по отношение на разработването на мобилни приложения. Една трета от софтуеърът в Европа се произвежда във Великобритания като една пета от специалистите са базирани в страната. В сектора работят над 8000 фирми, в които са заети около 380 000 служители. Продажбите на мобилни приложения възлизат на 4 млрд. лири през 2019 г., а през през 2025 г се очаква да достигнат до 31 млрд. лири.

Великобритания е една от страните с най-добре развит сектор за аутсорсинг на бизнес процеси и информационни технологии. През 2018 г. са сключени над 150 сделки на обща стойност 5,8 млрд. лири. Преобладава аутсорсинга на услуги по отношение на обслужването на клиенти (45%), който включва онлайн поддръжка, кол центрове и маркетинг в социалните мрежи. Бюджетните институции са сред най-големите възложители – почти половината от стойността на договорите е генерирана от тях. Една трета от доставките (2 млрд. лири) се падат на информационните технологии и софтуеърните продукти.

Великобритания заема трето място в света по отношение на инвестициите в нововъзникващи технологии. Страната е на второ място по навлизане на облачния компютинг като се очаква през 2022 г. 11,5% от общия размер на ИТ услугите да бъде генериран в тази област.

II. Пазарни възможности и рискове

1. Брекзит

Развитието на ИКТ отрасъла е най-силно застрашено от Брекзит. Приемането на нов закон за имиграцията през м. май 2020 ограничава значително възможността на фирмите свободно да наемат работна сила от ЕС. Неясен остава ефектът и на предложената нова точкова система за привличане на чуждестранните работници. Законът ще ограничи най-съществено инвеститорите в стартиращи компании, болшинството от които са чужденци. Засегнат ще бъде и секторът по кибер сигурност, в който преобладава броят на чуждестранните специалисти.

Напускането на Великобритания на ЕС означава и напускане на Единния дигитален пазар, което ще окаже негативен ефект за бъдещото привличане на инвеститори. Подобни проблеми се идентифицират и по отношение на регулиране на правата по събиране, обработване и съхранение на данни както и относно правата на потребителите.

Значителен риск носи и несигурността при бъдещата регистрация и защита на патентни права. В областта на телекомуникационните услуги се очаква да бъдат накърнени правата на потребителите на мобилни данни.

С цел неутрализиране на ефекта от Брекзит и по-нататъшно стимулиране на иновациите и развойната дейност беше създадена правителствената организация „UK Research and Innovation“. Организацията управлява бюджет от 7 млрд. лири като има за цел да стимулира и публично-частните партньорства в сектора.

2. КОВИД-19

Пандемията от КОВИД създаде нови възможности за развитие на технологичния сектор във Великобритания. Над 127 000 служители са заети в подсектора технологии в здравеопазването. Тази индустрия е втора по размер в сферата на технологичните разработки и през последните пет години привлича инвестиции за над 6,2 млрд. лири. По време на пандемията значително нарасна броя на предоставяните онлайн медицински услуги в страната, който достигна до 35 000 консултации на ден. Правителството мобилизира и съществен ресурс за стартиране на местно производство на обдишващи апарати и друга медицинска техника.

Свързаните с пандемията рискове възникват основно по отношение на създаването на нови работни места. През м. май се отчита спад от 57% на

новонаети служители в сектора. Анализаторите изказват опасения за потенциална загуба на 22% от работните места или общо 615 000 служители.

С цел стимулиране на индустрията по време на кризата, британското министерство на финансите създаде специална програма за кредитиране на стартиращи високотехнологични фирми в размер на 1,25 млрд лири. Софтуеърните компании могат да се възползват и от пакета мерки за подпомагане на фирмите от всички сфери на бизнеса чрез грантове и заеми, който възлиза общо на над 10 млрд. лири на месец.

III. Възможности за българските фирми

По отношение на търговията и инвестициите българският ИКТ сектор е изключително добре позициониран спрямо Великобритания. През 2019 г. Великобритания е инвеститор номер едно в България като болшинството от реализираните проекти са в областта на информационните технологии. През 2018 г. по данни на британската Национална статистическа служба износът на софтуеърни продукти от България за Великобритания възлиза на 36 млн. британски лири, което представлява ръст от 57% спрямо 2017 г.

През последните години българските фирми завоюват позиции с наличието на високо технологична експертиза, използването на многообразие от лингвистични умения и познания за кодиране, бързина и качество на доставката както и професионална трудова етика.

Възможностите за износ на български софтуеърни продукти и услуги за Великобритания далеч не са изчерпани. Увеличаването на нуждата за работа от дистанция вследствие на КОВИД ще повиши необходимостта от предлагане на нови финансово-технологични решения и такива, свързани с електронното банкиране и клиентско обслужване. По данни на Лондонското сити, до началото на м. октомври не се очаква служителите им да се завърнат към обичайната работа в офис, а след този период дейността им в колективна среда се очаква да бъде редуцирана.

Сериозен ръст на търсенето се очаква и в сферата на логистичните решения, управлението на доставки и електронните разплащания. През м. април над 800 британски фирми получиха грантово финансиране в размер на 40 млн. лири за развитие на софтуеърни проекти в тези области.

Значителен потенциал се отваря за реализация в пазарната ниша на продукти и разработки за обезпечаване на кибер сигурността. По време на пандемията заплахите и пробивите от кибер атаките нараснаха с над 400%, което стимулира доставчиците да ускорят внедряването на нови технологични решения.

През последните четири години вложенията в проекти за развитието на изкуствен интелект, роботика, киберсигурност, софтуеър за създаване на добавена и виртуална реалност и блокчейн надхвърлят 5 млрд. лири като предоставят нови възможности за навлизане на иновативни софтуеърни услуги.

Великобритания предлага и изключително благоприятна среда за осигуряване на заемно и дялово финансиране на български компании.

Изготвил: Таня Койчева, СТИВ Лондон